

Hemmelig.

175
B

Innst. S. I.

Innstilling fra utenriks- og konstitusjonskomiteen angående instruksen for delegasjonen til den økonomiske verdenskonferanse.

Til Stortinget.

Ved skrivelse av 9 juni til utenriks- og konstitusjonskomiteen oversendte Utenriksdepartementet den ved kgl. resolusjon av 19 mai utferdige instruks for Norges delegasjon til den økonomiske verdenskonferanse i London.

Instruksen — som er trykt som bilag til nærværende innstilling — inneholder de retningslinjer som delegasjonen skal arbeide etter i de forskjellige spørsmål som kommer op.

Komiteen finner ingen grunn til nærmere å gå inn på instruksens innhold, da den allerede er gitt og delegasjonen avreist. Men komiteen mener at instruksen til en så viktig konferanse på forhånd burde vært drøftet med utenriks- og konstitusjonskomiteen, da det hertil synes å ha vært anledning, idet den blev utferdiget så tidlig som 19 mai.

En del av komiteens medlemmer vil i denne forbindelse også nevne, at de finner at det ved delegasjonens opnevning ikke er tatt rimelig hensyn til de forskjellige næringer og de forskjellige økonomiske syn.

Under henvisning til foranstående innstiller komiteen til Stortinget å fatte følgende

b e s l u t n i n g :

Instruksen vedlegges protokollen.

Oslo i utenriks- og konstitusjonskomiteen den 14 juni 1933.

C. J. Hambro,
formann.

Sverre Støstad,
ordfører.

T. Anderssen-Rysst,
sekretær.

Bilag.

Instruks

for

Delegasjonen til den økonomiske verdenskonferanse.

Innledningen og den almindelige del av programmet for Verdenskonferansen understreker at dersom tilliten i verden skal gjenreises vil det være av betydning at det kommer istand en ordning med hensyn til det mellestatlige gjeldsforhold, likesom det vil være nødvendig å få gjenreist en effektiv internasjonal pengestandard, å undersøke midlene til motarbeidelse av et fortsatt prisfall, at valutarestriksjonene

fjernes og at den internasjonale handel atter får frie levevilkår.

Den norske delegasjon kan stort sett slutte sig til de synspunkter som her er gjort gjeldende.

Som bekjent er Norge et av de land som i utpreget grad er avhengig av forholdet til utlandet. Vår omsetning med andre land utgjorde i 1930 kr. 614.00 pr. individ, hvilket vil si at vi kommer høit op i rekken

blandt de land som har den største utenrikshandel. Til sammenligning kan nevnes at det tilsvarende tall i 1930 utgjorde for Italia kr. 140,00, for U. S. A. kr. 208,00, for Tyskland kr. 300,00, for Frankrike kr. 333,00, for Sverige kr. 524,00 og for England kr. 601,00. Bare Holland og Danmark hadde en høiere utenrikshandel enn Norge med henholdsvis kr. 784,00 og kr. 892,00. Hele verden er et marked for våre varer. Dessuten er vi, på grunn av at vi forholdsvis har den største handelsflåte i verden og absolutt sett er nr. 4 i så henseende, i høi grad avhengig av at det innskrenkede varebytte snart igjen bringes til normal høide. Som en almindelig betraktning kan man derfor si at Norge har grunn til, mer enn noget annet land, å arbeide for at der skapes stabile pengeforhold og at de mange andre faktorer som nu hindrer verdenshandelen søkes fjernet så snart som på nogen måte mulig.

Da det naturligvis ikke er lett for et land som Norge alene å få innflytelse på de avgjørelser som blir å treffe på verdenskonferansen, bør man legge vekt på at det samarbeide som er satt igang mellom de til Oslokonvensjonen knyttede land med hensyn til forberedelsen til verdenskonferansen, søkes styrket og utvidet også under konferansen selv. Det vil her være grunn til eventuelt å undersøke om også andre land av samme type kan og bør knyttes til sådant samarbeide.

Endelig vil det utvilsomt være naturlig — i betraktning av den betydning Storbritannia har både for Norge og de andre til gruppen hørende land — i den utstrekning det vil være mulig — å søke samarbeide med dette land.

I. *Penge- og kredittpolitikken.*

Hvad penge- og kredittpolitikken angår kan det ikke sterkt nok understrekes at målet må være gjenreisningen av et tilfredsstillende og trygt internasjonalt pengesystem.

Da dette mål neppe kan tenkes helt nådd sålenge de handelspolitiske forhold

mellem landene ikke er blitt tilfredsstillende ordnet, bør det bli konferansens første og viktigste oppgave å søke gjennomført en foreløbig faktisk innbyrdes stabilisering av de ledende verdensvalutaer, som nu er løst fra gullet.

Forsåvidt der herunder skulde bli direkte spørsmål om vår mynts stilling til en slik stabilisering må spesiell instruks fra regjeringen innhentes.

Det bør fra norsk side tas bestemt avstand fra en pengepolitikk innebærende en bevisst valutadepresiering for derved å opnå øket konkurranse-evne utad, idet en sådan politikk skader andre land samtidig som den virker selvødeleggende.

Opmerksomheten henledes i denne forbindelse på betydningen av at land med fri gullstandard fører liberal kredittpolitikk og ikke legger embargo på gullutførselen eller hindrer utførsel av kapital.

Hvad særlig angår bestrebelsene for å tilveiebringe de tekniske forutsetninger for en tilbakevenden til et stabilt internasjonalt pengesystem, henvises til de av Norges Bank og «Pengekomiteen» avgitte uttalelser, som vedlegges.

Den norske delegasjon vil prinsipielt kunne gi sin tilslutning til en ordning med senkning av den nuværende dekningsprosent.

Med henblikk på kredittpolitikken henledes delegasjonens opmerksomhet på betydningen av at der kommer istand et intimt samarbeide mellom seddelbankene, således at disse kan ta i betraktning både nasjonale og internasjonale forhold når de oppgjør sin politikk.

Også den Internasjonale Bank vil her kunne få en viktig rolle å spille.

II. *Prisene.*

Hvad spørsmål om en påvirkning av prisene angår er den naturlige vei at der ikke ved direkte inngrep skapes en prisstigning, men at denne kommer som følge av en gjenreisning av tilliten og av det almindelige finansielle og økonomiske system.

Man bør imidlertid ikke motsette sig

at spørsmål om en direkte påvirkning av prisnivået diskuteres, idet man dog bør være oppmerksom på de betenkeligheter som en produksjonsbegrensning i dette øiemed medfører.

III. *Gjenoptagelse av kapitaloverføring.*

Hvad angår kapitlet om gjenoptagelse av kapitalbevegelsen, bør man fra norsk side fortrinsvis ha for øie hvilken avgjørende betydning det vil ha at en sund internasjonal utlånsvirksomhet på ny kommer i gang. Også for dette punkts vedkommende henvises særlig til Norges Banks og «Pengekomitéens» utredning.

IV. *Hindringer for den internasjonale handel. Import- og eksportforbud.*

Efter de erfaringer man har høstet, er importforbud med dertil knyttet kontingentering en av de hindringer for den mellomfolkelige handel som i særlig grad virker skadelig. Norge har selv kun i et par helt eksepsjonelle tilfelle benyttet sig av slike forbud. Vi bør derfor arbeide for at nettopp denne form av proteksjonisme fortrinsvis søkes avvirket i forbindelse med verdenskonferansen. Den heldigste ordning turde formodentlig være at man enten søkte almindeliggjort import- og eksportforbuds-konvensjonen av 1927 (hvortil for tiden kun er knyttet Norge, Danmark, Holland, Storbritannia, De Forente Stater og Japan) eller at der blev inntatt tilsvarende bestemmelser i en mere almindelig konvensjon, idet dog kriseklausulen, som i den gamle konvensjon har fått en altfor almindelig form og derved innbyr til misbruk, måtte utformes skarpere.

Det tør være grunn til i denne forbindelse å være oppmerksom på at Ouchy-konvensjonen inneholder bestemmelser svarende til Import-eksportforbuds-konvensjonen — men med en særlig utformet kriseklausul som gir anledning til i visse tilfelle å innføre forbud hvortil der dog må knyttes lisenser, utgjørende 100 % av importen i normale år. Denne kriseklausul er i mange retninger bedre utformet enn i import- og

eksportforbuds-konvensjonen, men inneholder bestemmelser som tar direkte sikte på land som har gått fra gullstandard og bl. a. av denne grunn neppe kan godtas i sin nuværende form.

Valutarestriksjoner.

Spørsmålet om disse restriksjoner er i utkastet til program for verdenskonferansen behandlet både i avsnittet om penge- og handelspolitikken. Det sier sig selv at det for gjenreisningen av den internasjonale handel er av overordentlig stor betydning å få disse restriksjoner ophevet, og det bør derfor fra norsk side arbeides målbevisst for å oppnå dette så snart som mulig.

Indirekte proteksjonisme.

Som eksempel på indirekte proteksjonisme nevner programmet for verdenskonferansen restriksjoner av hensyn til smittsomme dyr- og plantesykdommer samt dessuten varemerkning. Såvel bestemmelser av denne art, som andre regulerende systemer, kan utvilsomt, når de benyttes i den indirekte proteksjonismes tjeneste, gjøre betraktelig skade. Spørsmålet om varemerkning blev reist av tyskerne som la overordentlig stor vekt på at dette spørsmål blev tatt med. Disse spørsmål er dog av sekundær betydning. Det naturlige synes derfor å være at disse mindre viktige men samtidig ømtålelige og innviklede saker ikke blir gjenstand for endelig behandling på verdenskonferansen, men tas opp senere sammen med andre spørsmål som utvilsomt må ordnes gjennom nye konferanser. Bli verdenskonferansen overlesset med spørsmål av sekundær betydning — hvor viktige de enn måtte være — risikerer man lett at det går ut over arbeidet med de centrale spørsmål som må søkes løst på selve konferansen.

Tolltariffspørsmålene.

Innledningen til programmets kapitel herom understreker sammenhengen mellom de monetære og finansielle spørsmål og spørsmål vedrørende den internasjonale handel. Det er riktig nok at restriksjonene

på de to områder henger sammen og at de forskjellige problemer som reiser sig i denne forbindelse ikke kan sees isolert. Det bør dog — som foran antydnet — straks søkes en foreløbig løsning av valutaspørsmålet, som i høi grad vil kunne lette den internasjonale virksomhet og handel. Og dette må tillegges all mulig vekt under konferansens bestrebelse for å finne frem til en bedring av de nuværende forhold.

Innførelse av tollfred.

Programmet gjør gjeldende at det første skritt med hensyn til tolltariffspørsmålene må være å søke å stanse den pågående kapprustning, og peker her bl. a. på Oslokonvensjonens system. De prinsipper som ligger til grunn for denne konvensjon har fått en noget kraftigere og meget praktisk utformning i Ouchy-konvensjonens 1ste paragraf. Etter denne påtar de tilknyttede stater sig ikke å gå til nogen forhøielse av beskyttelsessystemene og heller ikke innføre nye sådanne hverken forsåvidt angår deres tater. Skulde det ikke lykkes å få gjennomført disse kraftigere bestemmelser, vilde det sikkert være til betydelig nytte å få almindelig antatt Oslokonvensjonens regler.

Nedsettelse av tolltariffene.

Programmet fremholder her at det ikke vil være tilstrekkelig bare å stanse tollforhøielse. Tvertom vil, med de overordentlig høie satser i enkelte land som nu foreligger, en overenskomst om tollhvile som i nogen grad godkjenner disse satser, være en stor fare. Heri må man fra norsk side være enig.

Til fremme av en senkning av tariffene peker programmet på to systemer. Det ene går ut på en prosentvis nedsettelse av tollsatsene, og det annet nedsettelse til visse satser, som ikke må overskrides.

Programmet antyder videre at man muligens burde søke å kombinere disse to systemer og retter her oppmerksomheten på Ouchy-konvensjonen.

Nevnte konvensjon er i virkeligheten det eneste konstruktive forslag som foreligger og bør fra norsk side støttes som

basis for en almindelig konvensjon, idet det på en praktisk måte kombinerer de to idéer.

Som bilag vedlegges en oversikt over Ouchy-konvensjonens bestemmelser angående dette punkt.

Forskjellige fremgangsmåter ved nedsettelsene.

Av sådanne metoder nevner programmet:

- A. En almindelig overenskomst, vedtatt av konferansen.
- B. Overenskomster mellom visse grupper av regjeringer.
- C. Tosidige traktater og
- D. En ensidig nedsettelse av satsene i de forskjellige land.

Ad A. Som nevnt i programmet og omtalt ovenfor er Ouchy-avtalen det eneste konstruktive forslag om en almindelig overenskomst med sikte på nedsettelse av tollsatsene som foreligger. Denne forutsetter en prosentvis nedsettelse av tollsatsene inntil en viss høide. Det er mulig at Ouchy-avtalen på et vis er for generell. Det som det først og fremst gjelder er nemlig å få nedsatt de satser som er så høie at de virker prohibitive. Under ekspertkonferansens møte i Genève blev det uttrykkelig betonet at det i første hånd gjaldt å få bort overdrevne tollsatser (excessive duties), uten at det blev gitt anvisning på hvad man forstår ved overdrevne tollsatser. Man kan tenke sig at Ouchy-avtalen, når den blev omformet til en internasjonal konvensjon, først tok sikte på en øieblikkelig ophevelse av de virkelig prohibitive satser over en viss maksimumsgrense og derefter gradvis nedsettelse av alle satser. Fra norsk side bør man prinsipalt arbeide for en slik løsning, idet man herved vilde opnå, til en viss grad iallfall, å stille landene på samme plan når den gradvise nedsettelse av satsene begynte. For Norges vedkommende vil det imidlertid være av så stor betydning å få en nedsettelse av tollhøiden rundt omkring i verden, at man ikke bør motsette sig at der kommer istand en almindelig overenskomst av Ouchykonvensjonens ka-

rakter selv uten ordningen med en maksimumsgrense.

Av hensyn til statens finanser vil det være nødvendig at fiskaltollsatsene i alle tilfelle blir undtatt fra bestemmelsene om nedsettelse.

Hvad angår den under *B.* nevnte fremgangsmåte: overenskomster mellom visse grupper av stater, kan den kun anbefales som en subsidiær løsning. Man bør nemlig ikke se bort fra at en ordning med mange grupper av stater vil kunne medføre betydelige komplikasjoner og til og med tollpolitiske kamper gruppene imellem.

Hvad angår *punkt C.*: tosidige traktater, vil jo dette bli en sak som må ordnes mellom de enkelte stater. Det kunde imidlertid tenkes et system, hvorefter man kombinerte en almindelig traktat efter *punkt A.* og forpliktelsen til, i den utstrekning dette vil være mulig, ved tosidig overenskomst, å supplere den generelle traktats bestemmelser.

Hvad angår *punkt D.*: ensidig nedsettelse fra de enkelte staters side, er det neppe grunn til å uttale noget herom fra norsk side.

Mestbegunstigelsessystemet.

Norges handel og skibsfart har vokset og utviklet sig i ly av den ubetingede og ubegrensede mestbegunstigelse. Efter norsk opfatning er mestbegunstigelsessystemet den ordning som best harmonerer med og fremmer en almindelig liberal handelspolitikk, til fordel for alle land. Det vil derfor være å ønske at man på verdenskonferansen i bindende former kunde bli enig om å opprettholde dette system (Ouchykonvensjonen inneholder visse bestemmelser herom).

Programmet peker imidlertid på at det fra forskjellig hold er blitt gjort inntrengende gjeldende nødvendigheten av en undtagelse fra mestbegunstigelsen til fordel for visse slags flersidige traktater siktende på å bringe tollsatsene nedover. Slik som stillingen nu er med høie tollmurer omkring sågodtsom alle land, må man nemlig være opmerksom på at medmindre sådanne und-

tagelser kommer istand, kan visse høiproteksjonistiske land, som selv nekter å gå til nedsettelse av tollsatsene og samtidig pukker på sin mestbegunstigelsesrett, forhindre andre land fra å gå til sådanne tollnedsettelser som de anser nødvendige for å komme tilbake til normale forhold for den mellefolkkelige handel. For å opnå dette kan det derfor — så å si i den liberale handelspolitikks og mestbegunstigelsessystemets egen interesse — være nødvendig å gjøre visse avvikelser fra dette system.

Skulde det derfor på verdenskonferansen i første omgang vise sig umulig å komme til nogen almindelig nedsettelse av tollsatsene bør man fra norsk side — sammen med så mange land som mulig — fremholde nødvendigheten av i allefall sig imellem å føre en liberal handelspolitikk og søke å opnå, om ikke annet, så i allefall en tidsbegrenset adgang til f. eks. for 10 år å sette i kraft en konvensjon av Ouchy-overenskomstens karakter, uansett bestående mestbegunstigelsestraktater. Man bør i denne forbindelse ikke se bort fra at et fremstøt av denne art vil kunne være egnet til å fremtvinge en almindelig løsning — som jo alltid vil være å foretrekke, selv om den foreløbig skulde bli av mere begrenset omfang.

Skulde det for alvor bli tale om å slutte en overenskomst av Ouchy-konvensjonens karakter mellom en mere begrenset gruppe land vil det selvfølgelig være nødvendig for de ansvarlige myndigheter å drøfte næiere hvilke satser man fra norsk side kan gå med på, hvilke varer som skulde undtas i det hele, samt hvilke lands deltagelse måtte være en betingelse for Norges tilslutning.

Hvad angår de forskjellige former for tidsbegrensede undtagelser fra mestbegunstigelsen, som særlig er blitt anbefalt av Stresakonferansen, bør man stille sig så forsiktig som mulig, idet det her er tale om undtagelser som ikke er til beste for alle, tildels er av nokså uklar og uoversiktlig natur, og lett kan føre til en fullstendig ut-huling av mestbegunstigelsen.

Dersom det skulde vise sig nødvendig å godkjenne sådanne undtagelser i nogen

grad, bør det derfor fastsettes så tidsbegren-
sede og bestemte regler herfor som mulig.

*Organisasjon av produksjon og varebytte.
Karteller og truster.*

Fra norsk side må man være varsom likeoverfor forslag om å skape bedring i verdenshandelen ved statsorganisasjon av av produksjon og varebytte. Hvad de store internasjonale sammenslutninger angår bør man være opmerksom på at disse lett kan bli en ulempe for den frie handel.

Korn og andre produkter.

Hvad angår spørsmålet om å treffe internasjonale avtaler om produksjon og fordeling av varer som korn, kull og tre, kan de betenkeligheter som ovenfor er gjort gjeldende også sies å passe inn.

Transport.

Et spørsmål som i betydelig grad interesserer Norge er det system med skibsfarts-subsidier som for tiden benyttes i mange land. Delegasjonen bør derfor forsøke

hvorvidt det ikke i samarbeide med så mange andre land som mulig som heller ikke benytter sig av subsidie-systemet, kan opnå at der blir truffet en almindelig avtale på verdenskonferansen til hindring av dette system eller lignende som f. eks. skibsfarts-preferanse.

Reisetrafikken.

Under behandling av transportspørsmål og hvad derunder står i forbindelse bør også søkes berørt forholdene ved reisetrafikken mellem landene og de restriksjoner av forskjellig art — f. eks. ved valutanekestelser og -innskrenkninger — som legges i veien for den frie internasjonale reisetrafikk.

Studie- og arbeidsophold.

I denne forbindelse kan også pekes på de hindringer som nu — i motsetning til førkrigstiden — legges for unge menneskers studie- og midertidige arbeidsophold i andre land.